

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

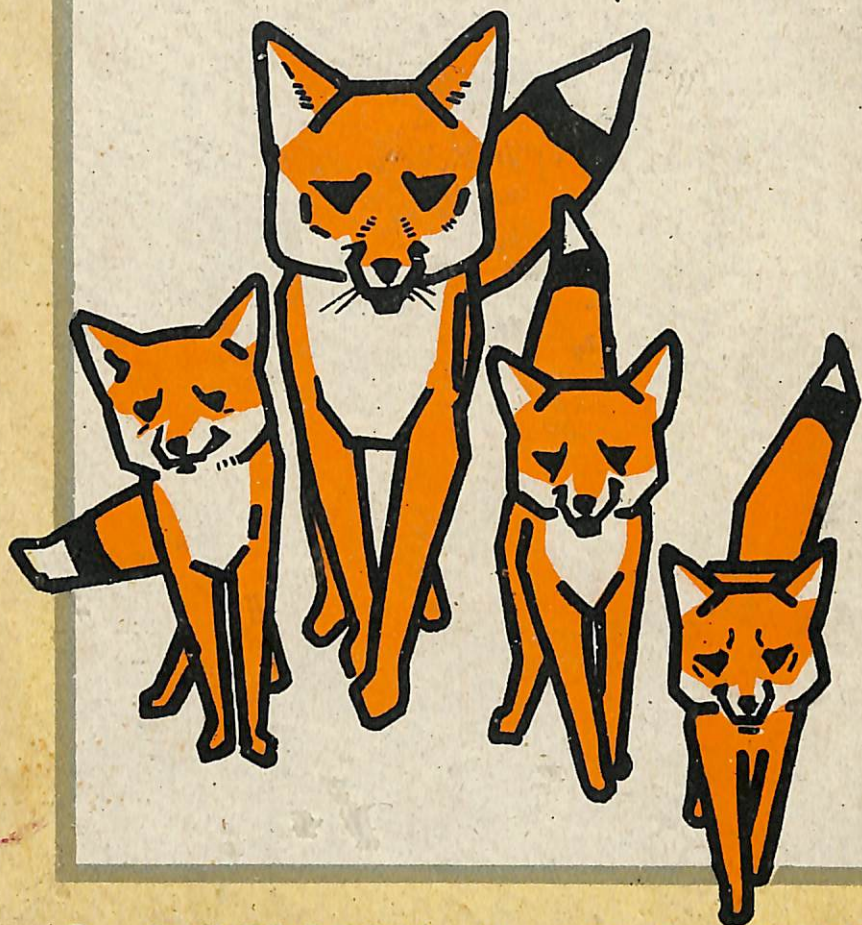
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

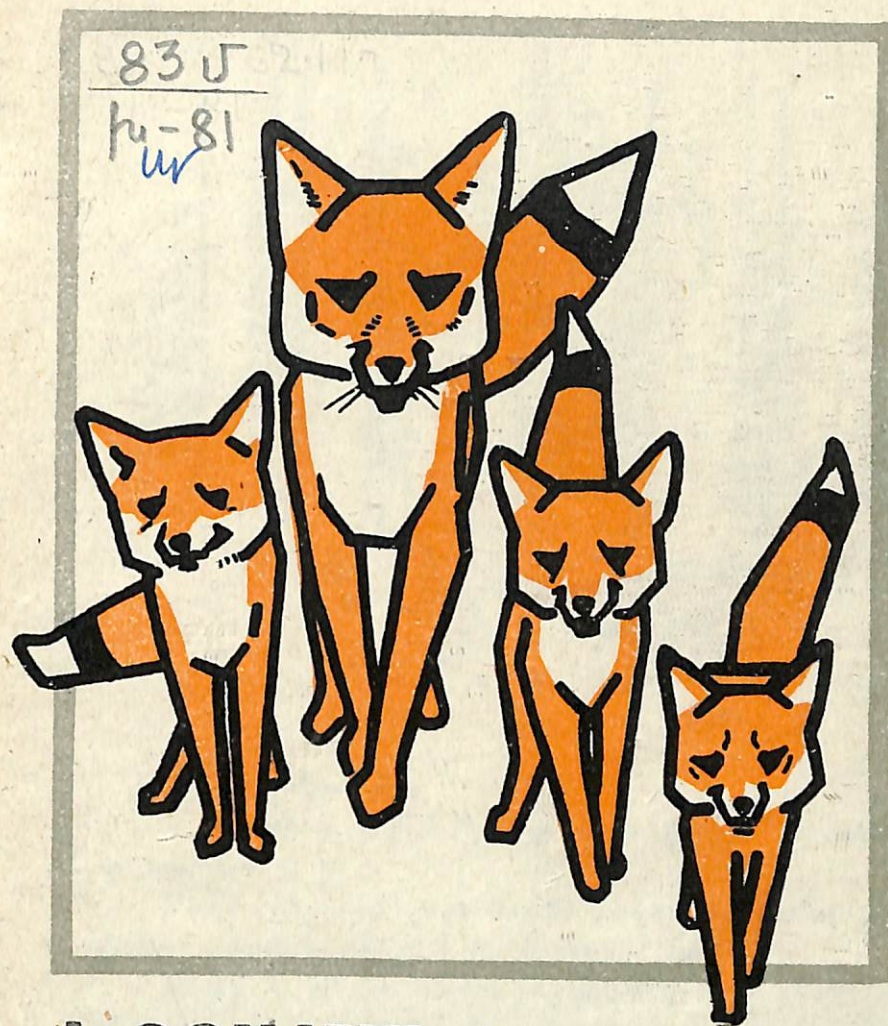

ԽՈՐԱՄԱՆԿ-ԱՂՎԵՍ

ՎԵՐԱԾԱԾ ԳԵՐՄԱՆԵՐԵՆԻՑ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏՐԱՏ
1931

-6 NOV 2011

ԽՈՐԱՄԱՆԿ-ԱՂՎԵՍ

ԿԵՐԱԾԱԾ ԳԵՐՍԱՆԵՐԵՆԻՑ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿՐԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏՐԱՏ
1931

Մարտ ամիսն եր:

— Փամանակ ե ինձ համար տուն շինեմ, ծրագրում եր աղվեսը:

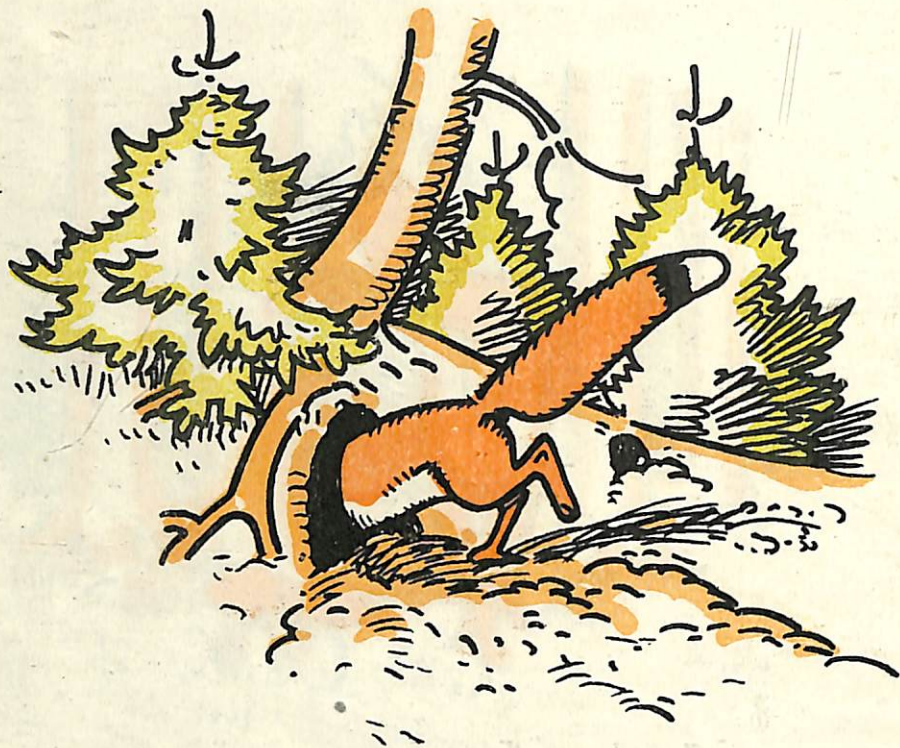
Մութ անտառի չորս կողմն ընկած իր համար վորջ շինելու հարմար անկյուն եր վորոնում նա:

Ուլիղ ե, անցյալ տարի յել իր սեփական վորջն ուներ նա, բայց վախենում ե վերադառնալ ախտեղ: Դեռ նա չի մոռացել, ինչպես անգութ վորսորդներին մեկը հափշտակեց նրա վորրիկ ձագուկներին:

Սա յե պատճառը, վոր նա աշխատում ե հեռու մեալ ախտեղից:

7998-53

Վերջապես նա կանգ առավ բլրակի լանջերից մեկի վրա: Այստեղ թե հողն է փխրուն և թե ծածկված խիտ սոճիներով:

Սկսեց փորել:

Փորում եր գիշեր-ցերեկ ուտելու ժամանակ անգամ չէր գտնում: Տասն որ շարունակ այսպես յետանդով աշխատեց: Յերկու կողմից յերկար անցք անցկացրեց և բերեց միացրեց իր ապրելու սենյակի հետ:

Փափուկ մամուռ ու տերևներ բերեց, փռեց սենյակում, վորպեսզի ձագերը չմրսեն:

Ապրիլի կեսն եր: Աղվեսն ընտանիքի տեր յեղավ. նա յերեք փափուկ, աղվամաղ ձագուկ ունեցավ: Ուղիղ է, դեռ ձագերը չեյին կարողանում աչքերը բաց անել, բայց մայր աղվեսը շատ եր սիրում նրանց:

Յերջանիկ եր զգում իրան, մայր աղվեսը, յերբ ձագերը քաղցր-քաղցր գրկախառնվում եյին, կամ խաղում նրա հետ:

Բայց այս բոլորի հետ նրա հոգան ել մեծացավ:

Նա շարունակ հիշում եր անցյալ տարվա դժբախտությունը և ամեն մի ձայնից ու տերևի շարժումից սարսափում:

Յերկար ժամանակով յերբեք իր վորջից չսը հեռանում նա:

Յերկու շաբաթ ել անցավ: Ջազերի աչքերը բացվեցին և նույնիսկ սկսեցին սենյակում որորվելով մանգալ:

Յերբ յերեք շաբաթվա յեզան, իրենց զրոսավայրը վորջի անցքերը տեղափոխեցին ու նույնիսկ ցերեկվա լույսին վարժեցրին իրենց աչքերը: Իսկ վերջը, մայր աղվեսի թույլտվությամբ նույնիսկ վորջի անցքերից դուրս սողացին: Ինչքան ուրախ եյին ձազերը:

Վորքան քաղցը ե յեղել արևի լույսը, տաք ողը, ինչքան լավ բան ե յեղել ավազի վրա վազվզել, սոճու կոնեքի հետ խաղալ:

Մի անգամ, յերբ խաղից հոգնած ձազերը քնած եյին, մայրը նրանց համար կենդանի մուկ բերեց:

Սա ինչ բան ե. ձեր հոգուն մեռնեմ, ինչ զարմանալի բան ե, յերբեք այսպիսի բան չենք տեսել մենք, յեթե ամոթ չլիներ, կփախչեյինք, ասում եյին ձազերը:

Բայց մոր խրատի համաձայն դեռ մեկը նրանցից ատամների մեջ առավ մկանը ու կծեց, հետո յերկրորդը ապա և յերրորդը: Սկսեցին կռվել, աղմկել. ամեն մեկն ուզում եր անձանոթ կենդանու համը տեսնել:

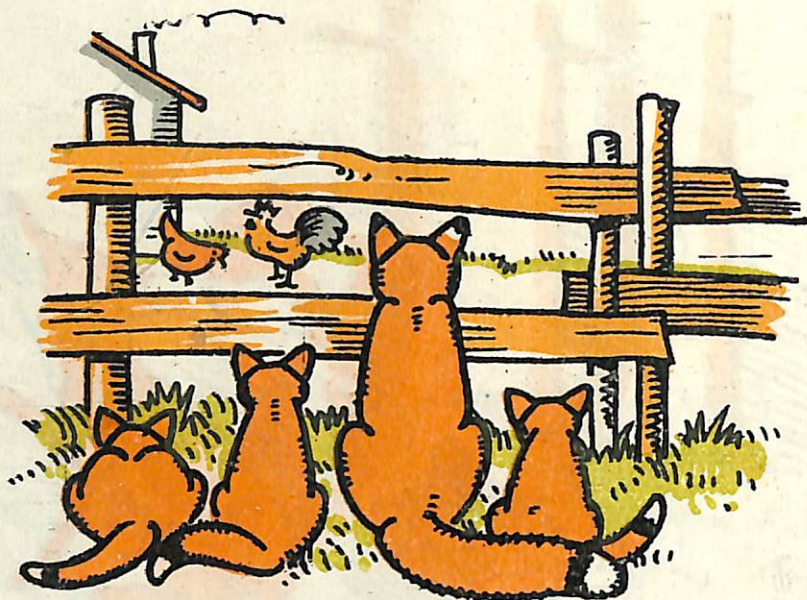
— Այսօր յերեկոյան, յերբ լուսինը դուրս կգա, յես
վորսի կերթամ, ասաց մայր աղվեսը, ձեզ ել հետս կտա-
նեմ. շատ բան կտեսնեք, շատ բան կսովորեցնեմ ձեզ։
Միայն պետք է խելով լինեք, ինձ լսեք, շարունակ ինձ
հետևեք, Հիշում եք, թե ինչպես անիծած շունը մեր
հարեան աղվեսի չորս ձագուկներին պատառ-պատառ արեց
են ձորում։ Շատ զգույշ պետք է լինեք, վոր դուք ել նման
վտանգի չենթարկվեք։

— Մուս, ծառի տակ ինչ վոր բան է շարժվում։ Ան-
պատճառ մուկ պետք է լինի, մտածեց ձագերից մեկը ու
ցատկեց, հարձակվեց, բայց շուտով զգաց, վոր սուր-սուր
փշերը ծակոտում են իրան։

— Վայ, ոգնեցեք, ոգնեցեք, աղաղակում եր փոքրիկ
վորսորդը։ Թաթիկներից ալյուն եր հոսում։ Մայր աղ-
վեսն ոգնության հասավ իր զավակին։

— Մայմուն, հանդիմանեց մայրը, ով ասաց քեզ
վողնու. վրա վորս անես։ Հալալ է, վոր քիթդ ու թաթերդ
ծակոտեցիր... Ել ժամանակ չկորցնենք, տղաներս, շարու-
նակենք մեր ճանապարհը, ես մոտիկ տեղերում համեղ
կերակուր ճարելու հույս ունեմ։

— Անտառի ծայրին մի գյուղացի յե ապրում: Բա-
կում շատ-շատ ու չաղ-չաղ հավեր ունի նա: Քսանք, յե-
թե կարողացանք մի չաղ հավ փախցնել, մեր քեֆին քեֆ
չի հասնելու: Այ, են ծայրի ցանկապատից մոտենանք:
Զգույշ յեղեք և լավ հետևեցեք, վոր գյուղացին կամ նրա
շունը մեզ չնկատեն: Չենեղ կտրեցեք, նստեցեք ետ
խոտերում և նայեցեք, թե ինչ եմ անելու:

Մայր աղվեսն այնպես կպավ գետնին և այնքան
փոքրացավ, վոր գծվար եր նկատել, թե ինչպես փորսոզ
և տալիս խոտերի միջով: Գյուղացու բակում հավերը կրու-
կոտց ու աղմուկ բարձրացրին: Բայց արդեն ուշ եր: Մայր
աղվեսն արդեն իր ձագերի մոտ եր, բերանում մի չաղ ա-
քաղաղ ունեղ բռնած:

— Դեհ, տղաներս, շուտ արեք, շտապենք գեպի ան-
տառ: Ձագերն ուղեցին թեթևացնել իրենց մոր բեռը. նը-
րանք մի-մի թև պոկեցին աքաղաղից և բերաններն առած
վազում եյին մոր հետևից:

Վորչի մոտ մի լավ քեֆ սարքեցին:

Հափում եյին աքաղաղը, հետն ել կռվում ու աղմուկ
բարձրացնում:

Մի անգամ աղվեսի ձագերը լճի մոտով ելին անցնում: Լճի ափին նրանք մի չաղ բաղ նկատեցին:

— Տեսեք, վոնց եմ բռնում, հալարտ-հալարտ ասաց ձագերից մեկը, ցատկեց և ուղղակի ջուշն ընկավ: Շատ վախեցավ մեր հալարտ վորսորդը, յերբ իր վոտների տակ մամուտ, փափուկ հող չզգաց: Մրա հետ միասին նա զգաց ինչ վոր ոտուր բան բավական արագությամբ կոկորդն ե լցվում ու խեղդում նրան:

Մնացած աղվեսները լճի ափին կանգնած հռնում, ծիծաղում ելին ու ասում.

— Մենք խելացի յենք, մեզ այդպիսի բան չի պատահելու:

— Մայրիկ, մի անգամ ել մի չաղ աքաղաղ ուտեցրու մեզ, ասացին ձագերն իրենց մորը. յերեկ ենքան բալ կերանք, այսոր միս ենք ուզում ուտել:

— Լավ, պատասխանեց մայրը. գնանք, դուցե ձեք ցանկությունը կատարվի. բայց սուս, են ով ե... Նա մեր ծանոթ գյուղացին ե. հրացանը ձեռքին պահապան ե կանգնել, վոր մենք աքաղաղ չզոգանանք... Տեսեք-տեսեք, ինչ պես ել խամփում ե... Եհ, բարեկամ, դու ինձ բախկ մտնել չես խանգարելու, բայց են անտեր շնիցդ չաղ եմ վախենում: Անսլառառ այստեղից հեռու չի լինելու են անխճածը և յեթե նկատեց, վայն յեկել, մեզ տարել ե...:

— Չրփ-չրփ, չրփ-չրփ... Սա ինչ ձախ է ես մութ գիշերին... Մն չար վորսորդն է, վորի մասին շատ եմ խոսել ձեզ հետ... նայեցեք, ինչպես ուրրվելով է քայլում, անպաճառ գինի յե կոնծել: Հարբած է, ուրեմն մեզ համար վտանգավոր է: Բայց տեսեք, նրան յերկարականջ կենդանի յե հետևում. նա շատ վտանգավոր է մեզ համար: Դրանից շատ զգուշ պետք է լինեք, զավակներս: Յեթե նա իմացավ, վորտեղ ենք ապրում մենք — ստիպված պետք է փոխենք մեր բնակարանը:

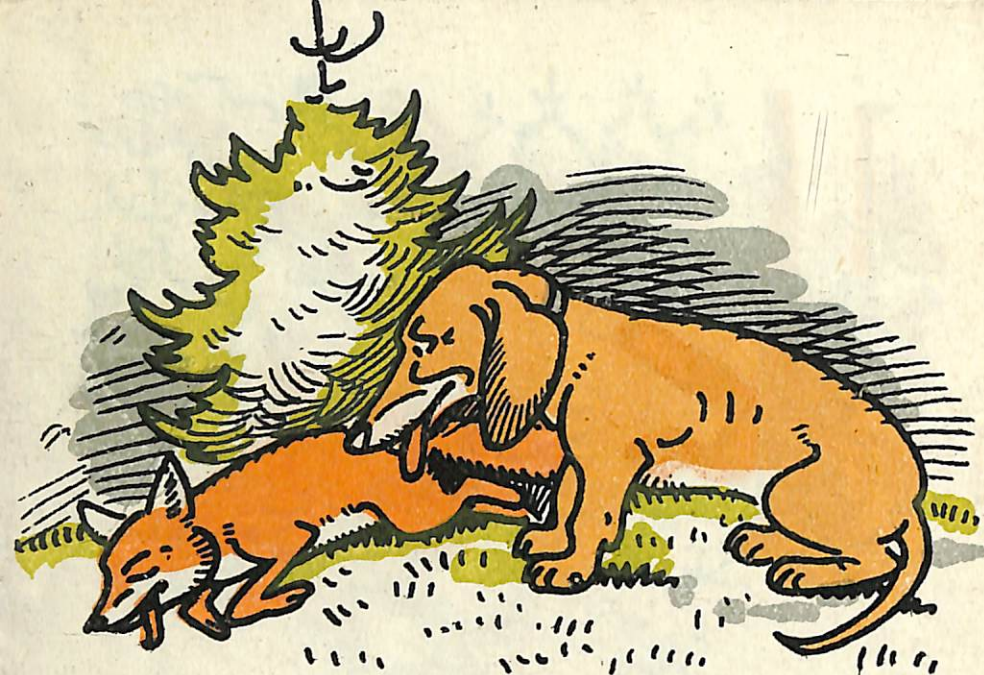

Աչնան սկիզբն եր: Յրտերն արդեն սկսվում էին: Աղվեսն իր ընտանիքով վորսի յեր դուրս յեկել: Թփերի մեջ բուն դրած կաքավ վորպալու մտադրություն ունեյին: Աղվեսի ձագերն արդեն մոր չափ էին դարձել ու մարմինը ծածկվել գեղեցիկ փայլուն մազով: Ձագերն արդեն իրենց մեծի տեղ էին դնում: Հանկարծ շան հաշոց լսվեց:

— Այս կողմ, այս կողմ շտապեցեք, ջրաղացի կողմ վազեցեք, աղաղակում եր սրտաճաք մայրը:

Բայց ձագերից մեկը չուզեց լսել մոր խորհուրդը:

— Շատ ել չեմ վախենում շան հաշոցից, ինչքան ուզում ե հաշի, միկնույն ե ինձ չի հառնելու, կվազեմ աջ ու ձախ, նույնիսկ հաճելի յե վազել, մտածում եր նա:

Բայց յերբ ձագն անտառի միջով պետք է վազեր,
անցներ, հանկարծ հրացանի ձայնը լսվեց...

— Բոււմ, բոււմ... Մահնազանդ աղվեսը սաստիկ ցավ
սրբաց:

— Ինչո՞ւ մորս չլսեցի... Բայց արդեն ուշ էր... Նա
եւ վազելու ույժ չուներ ու ուշաթափ ընկավ փափուկ
խոտերում:

Քիչ հետո, յերբ ուշքի յեկավ և աչքերը բացեց, տե-
սավ, վոր իր զլխին սև շունն է կանգնել... Մարտափից նա
նորից ուշաթափվեց և ընդմիշտ փակեց իր փոքրիկ աչքերը:

Մարտափած մայր աղվեսը դեպի տունն էր շտապում...

— Ձեր փոքրիկ յեղբայրն էլ չի վերադառնալու, ա-
տում էր իր ձագերին ու ավերացնում... Ով գիտե մեզ
ինչ սև ոքեր են սպասում... Չար մարդիկ մեզ հանգիստ
չեն թողնում... Յերանի մեր մորթին այսքան գեղեցիկ
չկենք—մենք ավելի յերջանիկ կլինեյինք...

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0389739

1341

1309

ფიზს 6 35 ყიჟ.
ყსგსე 15 ყიჟ.

83
—
ს-81

ს. მ. უ. ს. პ/ტ. ლიტოგრაფია. მთავლიტი № 247 ტირაჟი 1000